

Till: Miljöprövningsdelegationen vid Kalmar
Via e-tjänst till Kalmar länsstyrelse

Yttrande avseende ärende dnr 551-4865-24 Vindpark Ebbegärde

Miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen i Kalmar län (MPD) har genom kompletteringsbegäran den 30 januari 2025 förelagt SR Energy (Bolaget) att inkomma med komplettering avseende inlämnad ansökan om tillstånd för Vindpark Ebbegärde.

Bolaget har i arbetet med yttrandet haft en dialog med Fred Olsen Renewables. Bolagen har en samsyn kring frågorna kopplade till kumulativ påverkan, se vidare punkt A-H.

Kompletteringsbegäran

Inledningsvis ska Bolagets generella inställning till MPD:s kompletteringsföreläggande framhållas. MPD har möjlighet enligt 22 kap. 2 § miljöbalken (1998:808) ("MB") samt 19 kap. 5 § MB att förelägga sökanden att avhjälpa en brist i ansökan som består i att ansökningshandlingarna är ofullständiga. Kompletteringsförfarandet syftar således till att avhjälpa brister i ansökan som är av betydelse för prövningen av verksamheten. Vidare kan komplettering genomföras för det fall att ansökan inte skulle innehålla det som framgår av bland annat 22 kap. 1 § MB och vad gäller miljökonsekvensbeskrivningen, 6 kap. 35-37 §§ MB samt 16-19 §§ miljöbedömningsförfordningen (2017:966) ("MBF").

Det får vad gäller tillståndsansökan för Ebbegärde konstateras att formkraven i nämnda bestämmelse är uppfyllda och att ansökan innehåller de dokument och den information som krävs för att pröva verksamhet av aktuell art. Det som Bolaget och MPD verkar ha delade meningar om är vilken omfattning utredningar och beskrivningar ska ha. Flertalet av de efterfrågade kompletteringarna utgör långtgående krav på exempelvis ytterligare utredningar och inventeringar. Bolaget ser generellt inte att ytterligare inventeringar skulle göra ansökan mer förenlig med kraven i 6 kap. 35 § MB samt 18 § MBF; inte heller att de av något annat skäl skulle kunna vara av relevans för att visa tillåtlighet i ärendet. Verksamhetens miljöeffekter på nämnda aspekter i 18 § MBF är beskrivna och bedömda i miljökonsekvensbeskrivningen. Bolaget avser därför att besvara samt komplettera med de inventeringar i enlighet med MPD:s föreläggande som anses relevanta och lämpliga inom ramen för ett kompletteringsföreläggande för prövning av en vindpark enligt miljöbalken.

Justerad parklayout

SR Energy har i arbetet med yttrandet justerat parklayouten för Vindpark Ebbegärde avseende tre verksplaceringar, en vägsträckning samt en logistikyta. I bilaga 1 till yttrandet finns uppdaterade versioner av *Bilaga A1. Layout med totalhöjd*, *Bilaga A2. Layout med koordinater* till ansökan samt *00 Alla värden* i Bilaga B.01 till MKB, dessa nya kartor ersätter de tidigare. Vidare finns även uppdaterade shapefiler avseende parklayouten i bilaga 1.

Fåglar

1. *Motivera varför två kilometer är ett tillräckligt skyddsavstånd till havsörnsbon på den aktuella platsen. Vissa verksplaceringar ser ut att inte uppfylla angivet skyddsavstånd. Motivera varför.*

Kommentar: I Vindvals uppdaterade syntesrapport föreslås skyddszoner på två till tre kilometer för havsörnsbon. Notera även att rotorbladens vingspetsar bör hålla sig utanför eventuella skyddszoner som inrättas för fåglar (jfr. Mark- och miljööverdomstolens dom den 16 december 2019 i mål M 1845-19). Hänsyn bör därför tas till flyttmån och rotorbladens svepyta.

2. *Bedöm riskerna med att placera vindkraftverk mellan havsörnsbon med tanke på att revirstrider kan göra örnarna mindre uppmärksamma på vindkraftverken och därmed löpa större risk att kollidera med rotorbladen.*
3. *Komplettera örninventeringen genom att kartlägga flygrörelser för havsörn. Redovisa även en förnyad bedömning av påverkan på arten.*

Kompletteringspunkter 1, 2 och 3 besvaras samlat i sekretessbilaga 2 med hänvisning till känsliga uppgifter.

4. *Redovisa på karta de biotoper för nattskär till vilka 200 meters skyddsavstånd tillämpas. På kartan ska även observationerna från inventeringen av nattskär markeras och objekt-id från naturvärdesinventeringarna anges. För de vindkraftverk som ligger i närheten av biotoperna ska närmaste avstånd mellan rotorblad och utpekade biotoper anges, vilket innebär att både flyttmån och rotorbladens svepyta behöver beaktas.*

Genomförd inventering av nattskär, bilaga 6 till MKB i ansökan, visar att nattskär är allmänt förekommande i den aktuella trakten samt att fåglarna nästan uteslutande påträffats spelande över eller i anslutning till hyggen. Inom vindparken samt inom en km från yttergränserna finns inga större sammanhängande naturliga miljöer för nattskär, däremot finns flera spridda mindre hållmarker, ofta glest bevuxna av tall. I något enskilda fall har nattskär påträffats spelande i anslutning till dessa.

Majoriteten av dessa hållmarker ligger utanför vindparken medan sju stycken återfinns inom vindparken. Som en försiktighetsåtgärd har en buffertzona på 200 m lämnats runt dessa, då de potentiellt skulle kunna utgöra lämplig biotop för nattskärnan. Två vindkraftverk har placerats så att rotern sveper inom buffertzonen, för karta se bilaga 1. Utformningen har gjorts i dialog med Naturcentrum. Enligt Andreas Malmqvist, Naturcentrum, är deras bedömning att påverkan från dessa två verksplaceringar är marginell och inte påverkar nattskärnans bevarandestatus på lokal nivå. Enligt genomförda inventeringar som presenteras i den senaste vindvalsrapporten (Pettersson et. al. 2024) påträffades inga förolyckade nattskärnor i de undersökta vindparkerna. Risken att nattskärnor förolyckas av vindkraftverken bedöms som mycket liten.

Bolaget känner endast till ett fåtal beslut där det angetts att vindkraftverk samt dess svepyta ska placeras helt utanför anpassade hänsynsområden (det avgörandet från MÖD i mål nr M 1845-19 samt Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätts dom den 7 juli 2021 i mål nr M 4269-20). I båda avgörandena avser denna reglering om skyddszon och svepyta hänsyn till skogshöns. Det första fallet därtill avseende boxmodell och i det andra fallet ett underrättsavgörande utan närmare motivering för den valda regleringen. För nattskärna föreligger inte sådant behov, i synnerhet inte för nu aktuell etablering, se ovan. I övrigt kan noteras att tex. Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt beslutade särskilt i avgörande den 17 februari 2021 i mål nr M 1218-20 att vindkraftverkens vingar tilläts svepa i luftrummet ovanför hänsyns- och stoppområden.

5. *Beskriv hur skogslevande fåglar som talltita (NT) och spillkråka (NT) påverkas av att skogen inom projektområdet blir mer fragmenterad av vägar med mera.*

För spillkråkan och talltitan är det flerskiktade skogar, skogar med gamla träd och god tillgång på död ved och ihåliga träd som är särskilt viktiga. Talltitan trivs särskilt väl i och i anslutning till fuktiga skogspartier. Spillkråkan utnyttjar även hyggen med gamla träd och kvarlämnad ved för födosök. Vid utformning av parklayout har hänsyn tagits till registrerade naturvärdesobjekt och med detta har hänsyn också tagits till biotoper som är särskilt lämpliga för spillkråkan och talltitan. De etableringsområden för vindkraftverk och vägar som behöver anläggas inom det redan idag av skogsbruk kraftigt påverkade skogslandskapet bedöms inte medföra någon ytterligare fragmentering av betydelse för dessa båda arter.

Fladdermöss

6. *Komplettera fladdermusinventeringen genom att inventera med fler autoboxar, väl utspridda över projektområdet. Redovisa även en förnyad bedömning av påverkan på fladdermöss.*

Kommentar: Endast 5 av 42 autoboxar har placerats inom det cirka 2 100 hektar stora projektområdet och samtliga boxar inom projektområdet har placerats i de allra västligaste delarna. För att få kunskap om aktiviteten hos olika arter inom hela projektområdet krävs fler autoboxar och större geografisk spridning mellan boxarna.

Bolaget har i denna del inhämtat utlåtande från Naturcentrum, se bilaga 3. Naturcentrums bedömning är att genomförd inventering ger en god bild av den övergripande fladdermusaktiviteten samt att de omfattande inventeringar som genomförts är tillräckliga för att bedöma påverkan på fladdermössen tillsammans med de skyddsåtgärder som föreslagits. Någon ny bedömning rörande påverkan på fladdermöss har alltså inte bedömts vara nödvändig. Bolaget får framhålla att omfattningen av redan genomförda inventeringar vida överstiger vad som vanligen brukar krävas i en prövning av vindkraft.

Oaktat detta kommer Bolaget genomföra ytterligare inventeringar i enlighet med MPD:s önskemål i syfte att verifiera och ytterligare fördjupa kunskaperna kring områdets fladdermusbestånd. Noteras ska att dessa undersökningar inte förväntas bidra med nya bedömningar utan enbart verka verifierande varför Bolaget anser att ärendet nu är klart för kungörelse.

Insekter

7. *Komplettera studien av den nattflygande insektsfaunan, med fokus på fjärilar, genom att inventera med ytterligare fyra ljustorn/ljusfällor i det norra projektområdet och sju ljustorn/ljusfällor i det södra projektområdet. Inventeringen ska ske under minst fyra nätter per plats, spritt över insekternas flygperiod och vid tillräckligt bra väder för att fjärilar ska flyga.*
8. *Komplettera studien av vedlevande skalbaggar genom att inventera med fem stora frihängande fönsterfällor i det norra projektområdet och tio stora frihängande fönsterfällor i det södra projektområdet. Fönsterfällorna ska sitta uppe under perioden 1 maj–15 augusti. Fällorna ska placeras så att de ger en bild av vilka arter och hur många skalbaggar av dessa arter som flyger genom projektområdets olika delar. I den mån det är möjligt ska fällorna placeras i områden som förväntas vara mer betydelsefulla för vedlevande skalbaggar.*

9. *Beskriv hur vindkraftverken, genom att locka till sig (på grund av hinderbelysning, hill-topping-beteende etc.) och döda insekter, påverkar insektspopulationer som rör sig inom området och mellan omgivande värdetrakter. Använd resultatet från nya och befintliga inventeringar och redovisa en förnyad bedömning av påverkan på insekter. I brist på kunskap bör antaganden göras konservativt för att simulera ett värsta fall.*

Kompletteringspunkter 7, 8 och 9 besvaras samlat enligt nedan.

Bolaget har i enighet med Länsstyrelsens yttrande i samrådet genomfört inventeringar av nattfjärilar på tre platser vid upprepade tillfällen samt eftersök av vedlevande insekter med hjälp av särskild kompetens inom området under 2021–2023. Inventeringen av vedlevande insekter har gjorts genom okulär inventering på särskilt intressanta platser i fält och med fokus på rödlistade arter och så kallade signalarter. Resultatet visar på en artrik fauna med flera rödlistade skalbaggar och ett mindre antal rödlistade nattfjärilar. Resultatet bedöms vara i linje med vad som kan förväntas i barrträdsdominerade biotoper i östra Småland, en trakt med en generellt artrik insektsfauna vilket tycks bero på gynnsamma kombinationer av klimatiska och jordartsmässiga faktorer (Länsstyrelsen 1997).

Naturcentrums bedömning är att de omfattande naturvärdesinventeringar samt riktade inventeringar avseende insekter som genomförts i projektområdet tillsammans med andra fynduppgifter från området ger en god bild av rödlistade arter och signalarter bland fjärilar och vedlevande skalbaggar. Det får i sammanhanget också poängteras att utredningarna som genomförts går utöver de krav som i övriga Sverige ställs på en tillståndsansökan för landbaserade vindparker. Vidare är bedömningen att insektsfaunan inte är lika välutvecklad och artrik som kan förväntas i de av länsstyrelsen utpekade värdetrakter för olika skogsmiljöer som finns på någon mils avstånd från den planerade parken. Som nämnts ovan är resultatet av inventeringen i linje med vad som kan förväntas av barrträdsdominerade biotoper i trakten.

SR Energy vill särskilt betona att Bolaget redan i samrådet försökte få besked om önskad utformning av inventeringarna från Länsstyrelsen i Kalmar. Inventeringar har nu genomförts och gett en god bild av efterfrågad insektsfauna i området. Därför ifrågasätter Bolaget vad syftet med ytterligare inventeringar skulle vara.

Genom att inte planera vindparker inom utpekade värdetrakter med erkänt höga värden för insektsfaunan samt utforma parklayouten utifrån de naturvärden som identifierats inom projektområdet har hänsyn tagits till områdets insektsfauna. Värt att notera i sammanhanget är också att ett av det största hotet mot den biologiska

mångfalden och insektsfaunan framåt kommer vara klimatförändringarna enligt Världsnaturfonden.

Avslutningsvis avseende fråga 9 är det Bolagets uppfattning att det begärda underlaget går långt utöver vad som är rimligt och brukligt att förvänta krävas i en prövning av vindkraft. Det är SR Energys uppfattning att vidare åtgärder är en fråga för forskningen.

Växter

- 10. Inventera knärot och beskriv hur arten kommer att påverkas av verksamheten, både direkt och indirekt.*

Inom projektområdet har en naturvärdesinventering med detaljeringsgrad Medel genomförts. Knärot påträffades inom tre identifierade naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 2 och 3. Vidare har en naturvärdesinventering (detaljeringsgrad Detalj) med fördjupad inventering av fridlysta arter med fasta förekomster genomförts inom etableringsområden, vägar, kran- och montageytor samt logistiktor, se vidare punkt 11. Vid denna inventering har inga förekomster av knärot hittats, se bilaga 4.

Förutsatt att hänsyn tas till eventuella förekomster samt att hänsyn tas i enlighet med placeringsprinciperna gör Naturcentrum bedömningen att arten inte kommer påverkas negativt. Bolaget tar denna hänsyn.

- 11. Tydliggör hur verksamheten ska kunna komma till stånd utan att utlösa artskyddsförordningens förbud. Det ska framgå hur ansökt verksamhet riskerar att påverka fridlysta växter. Identifierade fridlysta växter ska redovisas på karta där även planerade anläggningsåtgärder framgår.*

Kommentar: I ansökan anges att dispens från artskyddsförordningen kommer att sökas om det i samband med detaljprojekteringen visar sig att det inte går att undvika otillåten påverkan på arterna. Miljöprövningsdelegationen måste emellertid kunna ta ställning till artskyddsbestämmelserna redan i prövningen.

Som framförts i ansökan anses någon konflikt med artskyddsreglerna inte föreligga och någon dispens således inte erfordras. Hela projektområdet har inför ansökan naturvärdesinventerats med sedvanlig detaljeringsgrad (medel) med tillägget *Detaljerad redovisning av artförekomst*, för att bedöma projektområdets naturvärden. Vidare har etableringsområden, vägar, kran- och montageytor samt logistiktor inventerats med ytterligare förfining, dvs. med detaljeringsgraden detalj (SIS/SS 199000:2023) med tillägget *Fördjupad artinventering av fridlysta växter*.

Parklayouten har utformats efter genomförda inventeringar för att undvika påverkan på identifierade naturvärden. Mindre justering av parklayouten, avseende en logistikyta samt verksplacering 3, har gjorts utifrån inventeringen i juni 2025 se bilaga 1.

Fem arter av fridlysta kärlväxter har noterats vid naturvärdesinventering med detaljeringsgrad detalj; korallrot, revlumner, mattlumner, blåsippa och gullviva. Flest noteringar gjordes av blåsippa som är väl spridd i området i inventeringsområdet.

Som anges i avsnitt 7.7.2.4 i MKB:n kommer samtliga utpekade kända lokaler för skyddade växter att markeras ut. Enskilda förekomster av blåsippa och revlumner kan komma att påverkas, vilket inte bedöms påverka arternas lokala bevarandestatus. För dessa bestånd kommer Bolaget följa Naturvårdsverket PM 2024-12-18 "Vägledning om flyttning av fridlysta arter enligt artskyddsförordningen". Noteras ska också att MÖD har i mål MÖD 2016:1 angett att i fråga om verksamheter vars syfte uppenbart är annat än att ta bort eller skada fridlysta växter krävs det att det finns en risk för påverkan på den skyddade artens bevarandestatus i området för att förbudet i 9 § ska aktualiseras.

Vidare går det i detta skede inte att ta höjd för de fall då naturen *ändras* och fridlysta arter noteras vid detaljprojektering eller om justeringar behöver göras av layout för infrastruktur till område som inte inventerats och då hanteras i enlighet med villkor 4. Det är sådana typer av situationer som Bolagets placeringsprinciper avser att hantera.

Vad gäller placeringsprincip för områden med fridlysta arter, sk. hänsynsområden, ska anläggningsåtgärder i möjligaste mån undvikas (se tabell tre i MKB:n). Skulle detta inte vara möjligt får en sådan situation då lösas genom ett eventuellt dispensförfarande.

Uppdaterad karta som visar fridlysta arter och parklayout återfinns i bilaga 1.

12. *Beskriv om särskilt skyddsvärda träd eller skyddsvärda träd enligt Naturvårdsverkets och länsstyrelsens definitioner (se länsstyrelsens bilagda yttrande) kommer att avverkas och/eller om åtgärder kommer att ske inom 15 gånger stamdiametern från sådana träd. Redogör för art, stamdiameter och eventuella håligheter med mera för de träd som riskerar att påverkas samt hur de kommer att påverkas.*

En fördjupad inventering av särskilt skyddsvärda träd har genomförts inom etableringsområden, vägar, kran- och montageytor samt logistikytor. Totalt 23 träd noterades, varav 22 av dessa utgörs av grova hålträd. Vid inventeringen noterades även 15 träd som uppfyller något av kriterierna för ett skyddsvärt träd enligt Länsstyrelsen i Kalmar definition. De flesta av dessa träd utgörs av träd som är grövre än 30 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstammen.

Enligt placeringsprinciperna utgör skyddsvärda träd sk. hänsynsområden, anläggningsåtgärder ska i möjligaste mån undvikas (se tabell tre i MKB:n). Vid det fall att enskilda träd inte kan undantas menar SR Energy att det lämpligen hanteras inom ramen för redovisning till tillsynsmyndigheten, enligt föreslaget villkor 4.

Groddjur

13. *Inventera vilka vatten som används som fortplantningsområden för groddjur, vilka arter som finns där samt beskriv hur de kommer att påverkas av verksamheten (vägdragningar, vindkraftverken samt kran- och montageytors placering med mera). För groddjur som är skyddade enligt 4 a § artskyddsförordningen behöver också viloplatser inventeras.*

En fördjupad inventering av livsmiljöer där lekvatten för groddjur särskilt eftersökts har genomförts av Naturcentrum, se bilaga 4. Inom eller i när anslutning till investeringsområdet identifierades tio potentiella fortplantningsmiljöer för groddjur och i hälften av dessa noterades groddjur. Dokumenterad fortplantning av åkergroda noterades i två lekvatten. Övriga groddjur som noterades i potentiella fortplantningsmiljöer var större vattensalamander, mindre vattensalamander och brungröda. Områdena kommer att markeras ut vid byggnation.

Ett av de identifierade lekvattnen ligger inom etableringsområdet för verksplacering 3. Denna verksplacering har därför justerats, se bilaga 1. Vidare berör vägdragningen till verk 20 lämplig livsmiljö där större vattensalamander samt yngel av åkergroda noterats. Vid utformning av denna väg behövs särskild hänsyn tas. Enligt rekommendation från Naturcentrum görs detta lämpligast genom mindre justeringar av aktuell vägpassage österut. För övriga identifierade lekvatten bedöms påverkan kunna undvikas. Detaljerna för angiven justering kommer redovisas i samband med redovisning som görs av kompletterat fladdermusunderlag efter sommaren. I likhet med denna bedöms detta inte utgöra hinder mot kungörelse på nuvarande underlag.

Naturvärdesinventering

14. *Naturvärdesinventera med detaljeringsgrad detalj samtliga områden där det kan bli aktuellt att placera vindkraftsfundament (bristfälligt gjort vid vindkraftverk 9, 12 och 13), kran- och montageytor, logistikytor, uppläggningsytor, vägar och ledningar eller andra hårdgjorda ytor samt de avverkningsytor som behövs för att möjliggöra transport och montage av vindkraftsdelar.*

Genomförd Naturvärdesinventering detaljeringsgrad detalj av etableringsområden och infartsvägar från 2023 har kompletterats under juni 2025 avseende justerade etableringsområden, vägar, kran- och montageytor samt logistiktor. En sammanfogad rapport avseende inventeringarna 2023 och 2025 återfinns i bilaga 4.

Vid fältinventeringen identifierades totalt 50 naturvärdesbiotoper. Varav två med högt naturvärde, tio med påtagligt värde och 38 med visst naturvärde. Totalt inventerades 48 hektar. En stor andel av naturvärdesbiotoperna sträcker sig utanför inventeringsområdet.

Inom inventeringsområdet har 59 naturvårdsarter hittats, varav nio rödlistade. Fem arter av fridlysta kärlväxter noterades; korallrot, revlummer, mattlummer, blåsippa och gullviva. Flest notering av blåsippa som är väl spridd i inventeringsområdet. Inga invasiva arter påträffades.

Vidare genomfördes fördjupad inventering av naturvärdesträd och livsmiljöer där lekvattnen för groddjur särskilt eftersökts, se vidare punkt 12 och 13 ovan.

15. Lämna in shapefiler över identifierade naturvärdesobjekt.

Shapefiler över identifierade naturvärdesobjekt finns i bilaga 4.

16. Naturvärdesinventeringen som gjorts med detaljeringsgrad detalj har haft tillägget fördjupad inventering av artförekomster och omfattade fridlysta arter med fasta förekomster och invasiva främmande kärlväxter. Bedöm risken för att arter kan ha missats, till exempel för att de visnat ner, eftersom naturvärdesinventeringen utförts i september.

Kommentar: Enligt Svensk Standard SS 199000:2014 gäller tidpunkt för fältarbete förutsatt att huvuddelen av biotopkvaliteterna och naturvårdsarterna kan identifieras och att artrikedomen kan uppskattas eller mätas.

För de arter som finns registrerade i området sedan tidigare samt övriga arter som bedömts kunna förekomma som exempelvis de fridlysta lummerväxterna, blåsippan och orkidén knärot går det bra att inventera i september då de har vintergröna blad. Bladen på gullviva syns också väl i september trots att den inte är vintergrön, därtill har arten en tydlig fröställning. För övriga orkidéer är det främst fröställningen som ses i september. Att inventera i september, utanför huvudsaklig blomningstid, är dock ofta mer tidskrävande. Naturcentrums bedömning är att de fridlysta kärlväxter och invasiva främmande kärlväxter som är tänkbara i trakten och i de aktuella biotoperna har inventerats utan risk att missas.

17. *Beskriv huruvida naturvärdesinventering inom ansökt projektområde skett när det varit snö- och isfritt. Komplettera vid behov genomförda naturvärdesinventeringar så att hela projektområdet blir inventerat under snö- och isfria förhållanden. I enlighet med kompletteringspunkt 14 ska de områden som kan komma att exploateras inventeras med detaljeringsgrad detalj.*

Kommentar: Naturvärdesinventering som utförts då det enligt fotografier fanns snö (se "Objekt ID: 33 Aspblandskog" och "Objekt ID: 72 Bokskog" i "Naturvärdesinventering i Ebbegärde 2021–2023, Kalmar kommun") följer inte Svensk Standard SS 199000:2014 som anger att tidpunkt för fältarbete gäller förutsatt att det är snö- och isfritt. De naturvärdesobjekt som avgränsats när det enligt fotografier fanns snö ligger visserligen inte inom planerat projektområde. Det framgår dock inte tydligt av underlaget om all inventering inom ansökt projektområde skett när det varit snö- och isfritt.

Bolaget har tillfrågat Naturcentrum avseende svar i denna del. Genomförd naturvärdesinventering detaljeringsgrad medel har gjorts i olika omgångar under åren 2021–2023. Samtliga inventeringsbesök har skett under lämpliga förhållanden. För några naturobjekt togs inget foto från den aktuella platsen vid inventeringsbesöket, därför kompletterades rapporten med foton från ett senare tillfälle. Därav att det förekommer snö på enskilda fotografier.

Strandskydd

Den 1 juli 2025 ändras reglerna om strandskydd i 7 kap. miljöbalken. De nya reglerna börjar gälla direkt, se lag om ändring i miljöbalken (2025:512). De ändrade reglerna innebär lättnader i strandskyddet för bland annat mindre vattendrag och sjöar. Enligt 7 kap. 13 b § miljöbalken gäller inte strandskydd vid sträckor av vattendrag vars bredd vid normalt medelvattenstånd är två meter eller smalare. I det aktuella området är vattendragen i huvudsak små, mindre än två meter. Kortare sträckningar kan komma att vara bredare.

18. *Flera etableringsområden, kran- och logistiktor samt upplagsytor ser ut att ligga inom strandskydd och/eller närmare strandskyddade vattendrag än vad som angetts i ansökan. Korrigera ansökan i det avseendet.*

Som framgår av 10.8.11 i ansökan berör etableringsområden för vindkraftverk 1,3 och 19 strandskyddat område, vilket även framgår av Tabell 7 MKB. Dock visar kartan i Figur 33 i MKB att även etableringsområde för vindkraftverk 12 och 25 berör strandskyddat område vilket inte stämmer. Även karta 00 i Bilaga 01 Kartbilaga visar felaktiga

etableringsområden avseende vindkraftverk 12 och 25. Nya versioner av dessa kartor återfinns i bilaga 1 där även shp-fil med samtliga etableringsområden återfinns.

19. *Ett flertal anläggningsåtgärder (exempelvis etableringsområden, kran- och montageytor, upplagsytor samt vägdragningar) planeras inom strandskyddat område. Motivera utförligt varför respektive anläggningsåtgärd inte kan lokaliseras utanför strandskyddat område.*

Inledningsvis ska det framhållas att frågan om strandskydd har hanterats ovanligt utförligt och detaljerat i inlämnad ansökan då den bedöms och redogörs för både i miljökonsekvensbeskrivningen samt i egen bilaga, se bilaga B.05 med underbilagor. Det ska vidare för ordningens skull framhållas att det inte sker någon formell dispensprövning för verksamheter som provas inom ramen för en tillståndsprövning enligt miljöbalken, utan förenligheten med strandskyddsbestämmelserna beaktas inom ramen för tillståndsprövningen. Bedömningen av om det föreligger skäl för dispens tillgodoses således inom ramen för prövningen av verksamhetens tillåtlighet. Förbuden i 7 kap. 15 § MB gäller inte tillståndsgivna verksamheter. Då det inte sker en regelrätt dispensprövning kan det enligt Bolaget inte anses rimligt att det för varje åtgärd inom strandskyddat område detaljerat redogörs för om respektive anläggningsåtgärd inte skulle kunna lokaliseras utanför strandskyddat område, det är i stället verksamheten som helhet som ska bedömas gentemot strandskyddet. I relation till detta ska det också understrykas att ansökt layout är noggrant anpassad utifrån Bolagets placeringsprinciper och för att verksamhetens påverkan på naturmiljö och andra värden ska bli så liten som möjligt. Placering av vindkraftverk, etableringsområden, vägar och ytor är inte slumpartad utan föremål för gedigna utredningar av området. Vidare har, vilket angavs i ansökan, etableringsområden för vindkraftverk som ligger inom strandskyddat område anpassats så att de som närmast är belägna 50 m från vattendrag, med undantag för etableringsområdet för verksplacering 3 som ligger 15 m från vattendrag, för att så långt det är möjligt inte beröra själva naturmiljön runt vattendraget. När det gäller vägdragning strävar Bolaget efter att så långt det bara går att utnyttja och förstärka befintliga vägar för att minimera påverkan på naturvärden. Arbeten på och med befintliga vägar går såklart inte att genomföra någon annanstans än just på den befintliga vägen. Dessa arbeten går således inte att lokalisera utanför strandskyddat område om den befintliga vägen redan passerar genom strandskyddat område. Här har Bolaget gjort en avvägning att miljöpåverkan för dessa sträckor hade blivit större med dragning av ny väg oavsett om den nya vägen hade passerat innanför eller utanför strandskyddat område. Vad gäller nya vägar, där fem nya vägdragningar går inom strandskyddat område, är det inte heller möjligt att förlägga dessa utanför sådant område. Det interna vägnätet

är en absolut nödvändighet för uppförandet av vindparken och har mejslats ut för att binda samman vindkraftverken och tillsammans med befintliga vägar uppfylla Bolagets placeringsprinciper samt innebära en så liten miljöpåverkan som möjligt. Det ska här förtydligas att samtliga av de strandskyddade områdena som berörs härrör från vattendrag. Det finns således inte möjlighet att "gå runt" med en ny vägdragning som vid exempelvis en sjö. Korsningar av vattendragen blir därför i nedannämnda fem fall en nödvändighet utifrån områdets fysiska förhållanden. Utifrån ändringar av strandskyddsreglerna bedöms flera av nedan vattendrag inte heller länge träffas av strandskydd.

Typ av anläggning	Kart ID	Vattendrag	Motivering
Etableringsområde 1	E1	Vattendrag vid linjen, biflöde till Norrbäcken (17)	Öster om återfinns naturvärdesobjekt klass 2 och 3, fladdermusmiljöer samt ett blött område.
Etableringsområde samt övriga hårdgjorda ytor 3	E2	Vattendrag vid linjen, biflöde till Norrbäcken (17)	Placering begränsas i nordöst av bostad. Vidare behövs avstånd till närliggande vindkraftverk.
Etableringsområde, vindkraftverk samt övriga hårdgjorda ytor 19	E3	Torsbäcken	Placering begränsad av bostad i väst. Vidare behövs avstånd till närliggande vindkraftverk.
Ny vägdragning	NV 1	Vattendrag vid Linjen, biflöde till Norrbäcken (17)	Krävs för att nå vindkraftverk 1 (E1), alternativ väg skulle passera genom naturvärdesobjekt klass 2 samt fladdermusmilö.
Ny vägdragning	NV2	Vattendrag vid Linjen, biflöde till Norrbäcken (17)	Krävs för att nå vindkraftverk 3 (E2). Området omringat av strandskydd, går ej att nå utan att beröra strandskydd.
Ny vägdragning	NV3	Norrbäcken	Ansluter till befintlig väg B2 inom strandskyddat område.

Ny vägdragning	NV4	Biflöde till Snärjebäcken (1)	Krävs för att nå vindkraftverk 20. Området omringat av strandskydd, går ej att nå utan att beröra strandskydd.
Ny vägdragning	NV5	Torsbäcken	
Förstärkning av befintlig väg	BF1	Vattendrag vid Linjen, biflöde till Norrbäcken (17)	Befintlig väg i gott skick genom utkanten av strandskyddat område.
Förstärkning av befintlig väg	BF2	Norrebäcken	Befintlig väg i gott skick genom strandskyddat område. Passage av det strandskyddade området krävs för att nå vindkraftverk 6-10.
Förstärkning av befintlig väg	BF3	Torsbäcken	Befintlig väg i gott skick genom strandskyddat område. Passage av det strandskyddade området krävs för att sammanbinda vindkraftverk 24 med resterande del av vindparken.

Som angavs i ansökan har vindkraft i praxis bedömts utgöra ett angeläget allmänintresse. Detta angelägna intresse kan i detta fall inte tillgodoses på ett optimerat sätt utanför strandskyddat område. En sådan utformning blir i stället suboptimerad. Enligt Bolagets mening kan detta varken anses tillgodogöra det allmänna intresset av vindkraft eller anses utgöra lämplig markanvändning eller resurshushållning. Detta särskilt med tanke på att delar av området är utpekade i den högsta klassen i den nationella strategin för hållbar vindkraftsutbyggnad som Energimyndigheten och Naturvårdsverket presenterade 2021 utan andra kända markanvändningsintressen eller områden där möjlighet till samexistens finns. Bolaget har vidtagit en utredning om lokalisering som visar att den valda platsen är den mest lämpliga för det aktuella projektet. Vindförhållandena är mycket bra, det är långa avstånd till bostäder och få andra motstående intressen. I detta fall får det givet ovan anses tydligt att dispensgrund på här angiven punkt föreligger.

Det viktigast måste vara att verksamheten kan utföras för att optimeras utifrån samtliga givna förutsättningar. Här ligger också att verksamheten ska kunna bedrivas på ändamålsenligt sätt. När det eventuella strandskyddet inte har starkare skyddsvärden än vad

som här är aktuellt kan en strandskyddszon inte tillämpas som närmast en förbudszon. Det underminerar optimering av den angelägna verksamheten på utpekad plats och leder i slutändan till att tillstånd för uppförande av vindkraft inom strandskyddat område aldrig kan ges.

Här ska särskilt uppmärksammas Mark- och miljödomstolens vid Växjö tingsrätt dom den 20 juni 2023 i mål nr M 1430–22 avseende en etablering i Kalmar län där domstolen uttalade, för det fall vattendragen skulle omfattas av strandskydd, att utformningen av etableringsområdena hade gjorts med hänsyn till förekommande naturvärden. Vidare uttalade domstolen bl.a. att det rörliga friluftslivet inte skulle påverkas i någon nämnvärd omfattning samt att verkens placering i anslutning till vattendragen inte heller kunde anses väsentligen påverka växt- och djurlivet. Mark- och miljödomstolen bedömde att utredningen i målet visade att alternativa lokaliseringar utanför strandskyddat område utgjorde sämre lösningar, varför det förelåg förutsättningar att meddela tillstånd för det i målet aktuella verket samt vägdragningar m.m. inom strandskyddat område. Detta även om diken skulle anses omfattas av strandskydd. Domen har vunnit laga kraft. Mot bakgrund av det som framförts ovan är skälen i ovanstående dom därmed lika relevanta för här sökt verksamhet.

Placeringsprinciper

20. Definiera vad begreppen "naturhänsyn" och "naturvärden" står för i miljökonsekvensbeskrivningens kap. 5.2.2.

Naturhänsyn avser områden där markägaren Sveaskog har avsättningar i naturvårds-syfte. Vilka områden som åsyftas framgår av Figur 9 i MKB. Naturvärden avser Skogsstyrelsen utpekade naturvärden och framgår av Figur 30 MKB.

21. I miljökonsekvensbeskrivningens kap. 5.2.2.2 anges att fridlysta växter kommer att undvikas i möjligaste mån. Redogör för huruvida placeringsprinciperna säkerställer att verksamheten inte kommer i konflikt med artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser.

Se svar under punkt 11 ovan.

Hydrologi och vattenverksamhet

22. Ge in en hydrogeologisk utredning som visar vad som är vattenområden och som på ett konkret sätt beskriver den ansökta layoutens konsekvenser för hydrologin i området. Beskriv även vilka konkreta åtgärder som kommer att vidtas för att begränsa påverkan

på hydrologin. Den hänsyn som tas bör få genomslag i placeringsprinciperna (miljökonsekvensbeskrivningen, kap. 5.2.2).

WSP har på uppdrag av Bolaget tagit fram ett PM Hydrologi, se bilaga 5, för bedömning av den ansökta layoutens konsekvenser för hydrologin i området. Med utgångspunkt från tillgängliga data samt fältbesök har en bedömning gjorts. Fem verksplaceringar (1, 6, 13, 15 och 19) berör områden som enligt SGU:s jordartskarta och SLU:s karta över markfuktighetsindex är blötare. Samtliga av dessa verksplaceringar har besökts i fält. Områdena är i dag kraftigt påverkade av diken, vilket innebär att områdena runt om diken torrlagts. Bedömningen är att verksplaceringarna samt kran- och montageytorna utförs inom torra områden. Någon markavvattning bedöms inte bli aktuellt. Utöver de generella skyddsåtgärder som föreslagits bedöms inga ytterligare behövas.

24. Klargör huruvida den ansökta verksamheten innebär tillståndspliktig vattenverksamhet (se kommentaren till länsstyrelsens kompletteringspunkt 28). Vid behov kan placeringen av vindkraftverk, kranytor och vägar med mera behöva justeras för att möjliggöra en etablering som endast medför anmälningspliktig vattenverksamhet.

Vad gäller vattenverksamhet ska förtydligas att någon ansökan om vattenverksamhet inte ingår i förevarande tillståndsprövning utan vid behov prövas separat i erforderlig utsträckning. Som tidigare redogjorts för i avsnitt 2.3 i MKB:n och avsnitt 5.5 i ansökan kommer Bolaget, för det fall bestämmelserna om vattenverksamhet i 11 kap. miljöbalken blir aktuella, på gängse sätt att göra en anmälan om vattenverksamhet i samband med detaljprojekteringen efter det att tillstånd för vindparken har erhållits. Detta är vederbörlig ordning för den här typen av verksamhet, se bl.a. Mark- och miljödomstolens vid Vänersborgs tingsrätt dom den 19 mars 2019 i mål nr M 2709–18 (jfr även 3 § förordning om miljöprövningsdelegationer).

Bolaget instämmer inte i Länsstyrelsens bedömning att planerade åtgärder skulle riskera att utgöra tillståndspliktig vattenverksamhet. Enligt bestämmelsen i 11 kap. 9 § MB krävs tillstånd för vattenverksamhet om inget annat följer av 11 kap. I 11 kap. 9 a § MB stadgas att i den mån det är särskilt föreskrivet är det tillräckligt att en vattenverksamhet anmäls innan den påbörjas. I 19 § förordningen om vattenverksamheter (1998:1388) ("FVV") finns en uppräkningslista av anmälningspliktiga vattenverksamheter, där bl.a. följande åtgärder anges:

- a) grävning, schaktning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd i ett vattendrag om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattendraget uppgår till högst 500 kvm,

- b) grävning, schaktning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter,
- c) omgrävning av ett vattendrag med en medelvattenförlust som uppgår till högst 1 kubikmeter per sekund, om åtgärden inte är att hänföra till markavvattning, eller
- d) nedläggning eller byte av en kabel, ett rör eller en ledning i ett vattenområde.

Utgångspunkten är att de uppräknade vattenverksamheterna i 19 § FVV är sådana mindre vattenverksamheter för vilka det anses tillräckligt med ett förenklat förfarande i form av anmälan av verksamheten. Att behöva ansöka om tillstånd för sådana verksamheter har således ansetts onödigt betungande (prop. 2004/05:129 s. 69). Avseende gränsdragningen mellan anmälningsplikt och tillståndsplikt anges i förarbetena att tillståndsplikt bör gälla för verksamheter som innebär betydande risker för påverkan på miljön. Om verksamheterna däremot medför en liten risk för miljöpåverkan, bör det räcka med en anmälan. Innebär verksamheterna däremot endast försumbara risker för miljön, krävs varken tillstånd eller anmälan (jfr 11 kap. 12 § MB, se även SOU 2003:124 s. 184).

I aktuellt fall härrör respektive åtgärd från arbeten främst vid dragning av väg, vilket i sin tur kan innebära viss grävning och schaktning i ett vattenområde, omläggning/nedläggning av trummor. Samtliga åtgärder omfattas av bestämmelsen i 19 § FVV, men i praktiken skulle undantagsregeln i 11 kap. 12 § MB kunna vara tillämplig eftersom de kortvariga åtgärderna varken skadar allmänna eller enskilda intressen genom deras inverkan på vattenförhållandena.

Länsstyrelsen har med hänvisning till MÖD 2011:22 (M 494-11) framfört att bottenytan från flera mindre vattenverksamheter under vissa förutsättningar ska räknas samman och att den totala ytan avgör om det är fråga om anmälningspliktig eller tillståndspliktig vattenverksamhet. Bolaget instämmer inte i denna tolkning. I rättsfallet var det fråga om muddring som skulle vidtas i syfte att skapa ett tillräckligt djup för att använda en planerad brygganläggning. I målet konstaterar Mark- och miljööverdomstolen att muddringen är en förutsättning för planerad brygganläggning, som var den huvudsakliga verksamheten. Med anledning av att åtgärderna utfördes på samma plats och var så beroende av varandra, beaktades arealerna för dessa i sin helhet. Då det inte var klarlagt om den totala bottenytan som åtgärderna tillsammans omfattade inte överskred tillåten anmälningspliktig arealbegränsning, ansåg Mark- och miljööverdomstolen att verksamheten behövde tillståndsprövas. Bolaget anser inte att MÖD 2011:22 är tillämpligt i aktuellt fall, eftersom vattenverksamheterna är helt separata från

varandra, kommer genomföras på olika platser och i olika vattendrag. Därtill är det stora avstånd mellan verksamheterna och de kommer även att vidtas vid olika tidpunkter. Några kumulativa eller ens tillfälligt samverkande effekter kommer därför inte uppstå. Av denna anledning kan och ska en samlad prövning av åtgärderna inte heller göras. Noteras ska även att det saknas lagstöd för att göra en sammanräkning av samtliga anmälda vattenverksamheter för att bedöma om de kan anmälas eller inte, när dessa, tvärtom mot fallet i MÖD 2011:22, inte har ett direkt samband med varandra och utförs på olika platser. Sammantaget kan konstateras att åtgärderna kan och ska hanteras inom ramen för förfarandet med en anmälan om så skulle bli nödvändigt. Bolaget anser vidare att åtgärderna inte riskerar att påverka miljön eller enskilda intressen på ett sådant sätt att tillståndsplikt skulle aktualiseras enligt 23 § första stycket p 1 b) FVV.

Sammantaget föreligger ingen fråga om tillståndspliktig vattenverksamhet för nu aktuellt ärende.

25. Flera verksplaceringar planeras i blöta områden. I ansökan framställs inget yrkande om tillstånd till markavvattning eller dispens från markavvattningsförbudet. Klargör hur vindkraftverkens fundament kan anläggas i sådana områden utan att innebära markavvattning.

Som framgår av framtagna PM Hydrologi är utpekade blöta områden utdikade. Bedömningen från MKB:n kvarstår, att markavvattning inte krävs. För att säkerställa att bedömningen från MKB, om att ingen markavvattning krävs, är korrekt åtar sig SR Energy att i samband med detaljprojektering och geotekniska utredningar redovisa hur verksplaceringarna 1, 6, 13, 15 och 19 kommer att genomföras. Kontroll av detta kan ske av tillsynsmyndigheten vid redovisningen som ska lämnas in enligt föreslaget villkor 4.

Andra anläggningsarbeten än fundament, som kran- och montageytor, vägar, diken och intern ledningsdragning bedöms normalt inte aktualisera frågan om markavvattning med utgångspunkt i de skyddsåtgärder som redovisas i MKB avsnitt 7.8.3.

Ekonomisk säkerhet

26. Redovisa avvecklingskostnad per vindkraftverk för följande åtgärder:

- 1. Ökad avvecklingskostnad om hybridtorn (som består av stål och betong) används*
- 2. Tillkommande kostnad för borttagande av interna kablar och transformatorstationer*

Den ekonomiska säkerheten ska motsvara kostnaderna för de återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. Säkerheten ska inte vara större än den behöver. Istället är utgångspunkten att säkerheten tillåter att så mycket kapital som möjligt är kvar hos verksamhetsutövaren, se prop. 2006/07:95 s. 110.

Det ska noteras att det alltså pågår en diskussion om miljönyttan med upptagning och borttransport av markförlagda kablar jämfört med att låta dessa ligga kvar. Någon överrättspraxis som anger att kablar ska ingå i beräkningen av den ekonomiska säkerheten finns inte. Av Energimyndighetens vägledning om nedmontering av vindkraftverk s. 32 framgår därtill att det ska avgöras i det enskilda fallet om elnät kan lämnas kvar eller inte men att elinfrastruktur har lång livslängd och många gånger kan återanvändas. Något sådant krav föreligger inte heller enligt praxis. Med anledning av ovan har kostnad för borttagande av interna kablar och transformatorstationer inte inkluderats i beräkningen för den ekonomiska säkerheten. Här kan också noteras att denna MPD nyligen i beslut rörande tillstånd för vindkraft bedömt ekonomisk säkerhet som beräknats utan att inkludera elinfrastruktur som betryggande, se dnr 551-11559-20 (den ekonomiska säkerheten var inte uppe för prövning i efterföljande mål M 1430–22 i MMD).

Avseende frågan om hybridtorn har Bolaget haft en dialog med ett flertal leverantörer. I Sverige är det få hybridtorn som byggts historiskt, inget av bolagets vindkraftverk är hybridtorn i dag. Hybridtorn har framför allt byggts på kontinenten i Europa. Två av leverantörerna som Bolaget haft kontakt med har i dag hybridlösningar, Enercon och Nordex. Varav endast Nordex har en hybridlösning för den svenska marknaden.

Avseende kostnaden för nedmontering av hybrid torn är bedömningen att kostnader i jämförelse med ett torn helt i stål är högre, cirka 30 procent. Denna ökning beror främst på de extra kostnaderna för att hantera och transportera betongkomponenterna, samt den ökade komplexiteten i demonteringsprocessen.

Ekologisk kompensation

27. Lämna in underlag som gör det möjligt att bedöma behovet av ekologisk kompensation och, om behov finns, förslag på lämpliga kompensationsåtgärder.

Det finns inga rättsliga krav på att vare sig utreda eller vidta ekologisk kompensation i fall som det nu aktuella.

För att begränsa miljöpåverkan har verksamheten anpassats genom placeringsprinciper som utgår från de natur-och kulturmiljövärden som förekommer i projektområdet. Med utgångspunkt i genomförda utredningar har därutöver ett flertal skyddsåtgärder

föreslagits, se avsnitt 7.7.3 i miljökonsekvensbeskrivningen, där även placeringsprinciper, se avsnitt 5.2.2. särskilt ska nämnas. Av MKB:n framgår att genom vidtagna placeringsprinciper samt skyddsåtgärder som presenterats bedöms en negativ påverkan på de biologiska värdena inom området förebyggas och sammantaget bedöms vindpark Ebbegärde medföra en liten negativ konsekvens för aspekten naturmiljö. Med de gjorda anpassningarna och föreslagna skyddsåtgärderna kan verksamheten därmed bedrivas på den valda platsen utan någon oacceptabel påverkan på omgivningen och på naturmiljön. Något skäl att utreda kompensationsåtgärder föreligger därför inte.

Kumulativa effekter

- A. *Redogör för kumulativa effekter på fladdermöss tillsammans med befintliga vindkraftsanläggningar och planerade vindkraftsanläggningen "Nycklemossen". Redogörelsen ska omfatta påverkan på arterna genom bland annat habitatförluster och att vindkraftverken dödar djuren.*

Naturcentrum har tagit fram ett bemötande i denna del, se bilaga 3. Deras bedömning är att några kumulativa effekter på grund av habitatförluster inte kan förväntas eftersom lämpliga fladdermusmiljöer till allra största delen undantas från exploatering enligt föreslagna skyddsåtgärder i såväl Ebbegärde som Nycklemossen. Vidare bedöms risken för kumulativa effekter för kollisioner som liten eftersom både Ebbegärde och Nycklemossen har lokaliserats i ett mindre lämpligt landskap för fladdermöss och med registrerad låg aktivitet av högriskarter samt att driftreglering (Batmode) föreslås som skyddsåtgärd.

- B. *Redogör för kumulativa effekter på havsörn tillsammans med befintliga vindkraftsanläggningar och planerade vindkraftsanläggningen "Nycklemossen". Redogörelsen ska omfatta påverkan på arten genom bland annat barriäreffekter, habitatförluster och att vindkraftverken dödar djuren.*

SR Energy har ombett fågelexperten Tim Hipkiss, Greenway, att svara på punkt B. För frågor rörande känsliga uppgifter hänvisas till sekretessbilaga 2.

- C. *Redogör för kumulativa effekter på insekter tillsammans med befintliga vindkraftsanläggningar och planerade vindkraftsanläggningen "Nycklemossen". Redogörelsen ska omfatta påverkan på arterna genom bland annat begränsning av spridningsmöjligheter mellan omgivande värdetrakter, habitatförluster och att vindkraftverken dödar djuren.*

De av Bolaget genomförda inventeringarna bedöms vara tillräckliga för att kunna beskriva faunan av nattfjärilsfaunan och faunan av vedlevande skalbaggar, med fokus på naturvårdsarter. Se vidare punkt 7-9 ovan.

Då kunskapsläget generellt är dåligt och många grundläggande frågor fortfarande befinner sig på forskningsnivå är det inte möjligt för Bolaget att beskriva kumulativa effekter för insektsarter så som efterfrågas. En sådan bedömning skulle behöva bli alltför spekulativ och därmed sakna relevans i en prövning.

- D. *Komplettera med ett underlag som gör det möjligt att reglera kumulativa effekter avseende buller och skugga med befintliga vindkraftsanläggningar och "Nycklemossens" andrahandsyrkande om 10 vindkraftverk.*

Bolaget och Fred Olsen Renewables har tillsammans enats om förslag till villkor för respektive vindpark avseende buller och skuggning som beskrivits i yttrandet den 14 november 2024. Som framgår av praxis får inte uppfyllandet av tillståndsvillkor göras beroende av andra aktörer än tillståndshavaren, det gäller att tillståndshavaren har rättsliga och faktiska förutsättningar att klara de krav som villkoret innebär (MÖD 2009:2). De föreslagna villkoren bygger därför på att respektive vindparks bidrag av buller och skugga begränsas i vissa bestämda punkter. Om respektive vindpark reglerar de egna vindkraftverken så att värdena i villkoren innehålls uppkommer inte buller överstigande 40 dB(A) eller mer än åtta timmar skuggtid vid bostäder om verksamheternas påverkan kumuleras. Detta gäller även för den befintliga parken Rockneby som inkluderats i villkoret för Ebbegärde.

Underlaget som mynnat ut i dessa villkor för respektive park bilades till ovan nämnda yttrande. Genomförda utredningar visar att Vindpark Ebbegärde och Nycklemossen, med tillämpning av föreslagna villkor, kan innehålla 40 dB(A) samt åtta timmar skuggtid vid bostäder även vid kumulativ påverkan.

Fred Olsen Renewables layout med 16 vindkraftverk har, i jämförelse med layouten med tio vindkraftverk, större påverkan på omgivningen både med avseende på buller och skuggning. Vilket framgår av ansökan med bilagor för Vindpark Nycklemossen samt bilagorna till yttrandet den 14 november 2024. Det föreslagna villkoret kan således gälla även om Fred Olsens Renewables andrahandsyrkande om tio verk är det som ges tillstånd till.

- E. *Redogör för huruvida de solcellsanläggningar ("Stojby solpark", länsstyrelsens diarienummer 4690–2023 samt "Lindsjöskog solpark", länsstyrelsens diarienummer 4692–2023) som planeras i området kumulativt påverkar bullerutbredningen från ansökt verksamhet tillsammans med befintliga vindkraftsanläggningar och den planerade vindkraftsanläggningen "Nycklemossen" genom förändrad impedans vid markytan.*

För det fall effekten inte är försumbar ska samtliga bullerutredningar uppdateras så att de tar hänsyn till de nya förutsättningarna.

Akustikkonsult har fått i uppdrag av SR Energy och Fred Olsen att besvara denna fråga, se bilaga 6. För att bedöma effekten har en ljudberäkning utförts för befintliga och planerade vindparker samt de två planerade solparkerna. I beräkningen har solparkerna antagits utgöra en hård markyta, vilket är ett konservativt antagande. Beräkningen visar att effekten av en hårdare yta inom solparkerna, förändrad impedans, är försumbar vid bostäder. Tidigare gjorda bedömningar av kumulativa effekter är således fortfarande gällande.

- F. Redovisa maximala bullernivåer vid de områden som pekas ut som utflyktsmål, natur- och friluftsområden, områden för vandring, cykling och motion samt områden för bad, båt och fiske i "Program för Friluftsliv, Kalmar kommun, Del 2 – Områden och aktiviteter för friluftsliv", sida 10–11. Även kumulativt buller med andra befintliga och planerade vindkraftsanläggningar ska redovisas för de områden som riskerar att utsättas för det. Resonera kring huruvida ni anser att riktvärdena för friluftsområden bör tillämpas för respektive område i fråga. Ange även vilka anpassningar som krävs för att bullernivån 35 dB(A) ska kunna innehållas vid berörda områden.*

I Naturvårdsverkets vägledning om buller från vindkraft och frågan om 35 dB(A) anges att med friluftsområden avses i det här sammanhanget område i översiktsplan för det rörliga friluftslivet eller andra områden som nyttjas mer frekvent för friluftsliv, där naturupplevelsen är en viktig faktor och där en låg ljudnivå utgör en särskild kvalitet. Syftet med denna text, vilket har bekräftats vid kontakt med Naturvårdsverket, har inte varit att ändra praxis utan att ha samstämmig terminologi med industribullervägledningen (rapport 6538). Under "Sammanfattning" gällande vägledningen om buller från vindkraft på Naturvårdsverkets uppdaterade hemsida anges därtill att: "I rekreations- och friluftsområden där tystnaden är en viktig faktor kan det finnas skäl att ha lägre ljudnivåer".

MÖD har också tidigare uttalat att bullervillkor 35 dB(A) kan behövas i naturreservat som särskilt pekats ut som tyst område i en fördjupad översiktsplan (jfr. MÖD 2014:36). Enbart det förhållande att ett område nyttjas för friluftsliv är således inte skäl att begränsa buller till 35 dB(A).

Program för Friluftsliv, Kalmar kommun, Del 2 beskriver områden som är attraktiva för friluftsliv och friluftaktiviteter. Dokumentet vänder sig både till planerare och till allmänhet som *information och inspiration* till besöksmål för friluftsliv. Redovisade objekt i området kring Vindpark Ebbegärde är alla invånartips. Dokumentet och dess

innehåll är således inte vad Naturvårdsverkets vägledning avser och det är alltså inte aktuellt med reglering om särskilda bullervärden för dessa områden.

- G. *Ni har tidigare uppmärksammats på att de planerade vindkraftsanläggningarna "Ebbegärde" och "Nycklemossen" delvis gör anspråk på samma markyta. På samma plats som Fred Olsen Renewables AB yrkat om tillstånd till en väg yrkas i denna ansökan om tillstånd till ett vindkraftverk. Ni ges härmed möjlighet att tillsammans med Fred Olsen Renewables AB komma överens om en gemensam lösning. I annat fall kan miljöprövningsdelegationen komma att jämka verksamheterna med stöd av 16 kap. 11 § miljöbalken.*

Av Fred Olsen Renewables AB:s tillståndsansökan för Nycklemossen framgår följande: *"Till en mindre del (15 ha) ägs marken inom projektområdet av Sveaskog. Bolagets mark är endast inkluderad i projektområdet för att möjliggöra vägetablering och internt elnät. Väg över denna fastighet kommer endast att anläggas om en sådan vägetablering är förenlig med den vindpark som SR Energy slutligen erhåller tillstånd för och avser att anlägga."* Liknande inställning framgår även av Nycklemossens samrådsredogörelse där svar ges till SR Energys samrådsyttrande: *"Bemötande: Bolaget noterar samrådssynen om vägen. Vägen kommer inte anläggas om den inte är förenlig med vad SR Energys eventuella tillstånd och slutliga byggplaner."*

Den aktuella vägsträckningen kommer alltså inte att anläggas om det finns en konflikt med Ebbegärdes slutliga layout. SR Energy anser således att det inte föreligger en situation som kräver en jämkning enligt 16 kap. 11 § miljöbalken. Om MPD på något sätt ändå önskar reglera situationen sker det lämpligast i ett eventuellt tillstånd för Nycklemossen där det då bör regleras att berörd del av vägen (inom projektområdet för Ebbegärde), förutsatt att Vindpark Ebbegärde ges tillstånd till verksposition 6, endast får anläggas om tillståndshavaren för Vindpark Ebbegärde dessförinnan har lämnat sitt skriftliga godkännande för den berörda dragningen.

- H. *Utred möjligheten till ändrad sträckning för planerad ny väg väster om vindkraftverk 8 som inte kommer i konflikt med den solcellsanläggning som anmälts för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken på fastigheten Lindsjöskog 1:7 i Kalmar kommun (diarie-nummer 4692-2023).*

En justering av vägen har gjorts, se bilaga 1.

Göteborg 2025-07-04

Hanna Rydhed

Hanna Rydhed
Miljöchef, SR Energy

Bilagor

1. Kartbilaga inklusive shapefiler
2. Sekretessbilaga svar havsörn
3. PM Fladdermöss
4. Naturvärdesinventering (detalj) rapport inklusive shapefiler
5. Hydrologisk utredning
6. PM Kumulativa effekter ljud